

Dr. Vass-Bognár Barbara

Állatorvostudományi Egyetem

Végzettségek:

- 2016- Szent István Egyetem, Állatorvostudományi Kar - állatorvos doktor
- 2021- Állatorvostudományi Egyetem - kérődző-egészségügyi szakállatorvos

Kutatási területe:

A szarvasmarhák paratuberculosisának állomány egészségügyi vonatkozásai (PHD kutatás)

Korábbi munkahelyek:

2016-2018 - nagyüzemi tejelő szarvasmarha telepi állatorvos

2018-2019 - M.A.H. Food Controll Kft. laboratóriumi állatorvos

Jelenleg:

2016- jelenleg is - vegyes praxis, szolgáltató állatorvos

2017- ÁTE PHD hallgató

2018 - ÁTE Állathigiéniai, Állomány-egészségtani Tanszék és Mobilklinika tanszéki állatorvos, kezdetben félállásban, majd 2021-től teljes állásban. Feladatok: állathigiénia tantárgy oktatása és gyakorlatok vezetése magyar és angol nyelven, a tanszék borjú-egészségüggyel kapcsolatos feladatainak ellátása, telepi szaktanácsadás.

A borjúnevelés állat-egészségügyi kihívásai

dr. Vass-Bognár Barbara

Állathigiéniai , Állomány-egészségtani Tanszék és Mobilklinika

Szolnok,

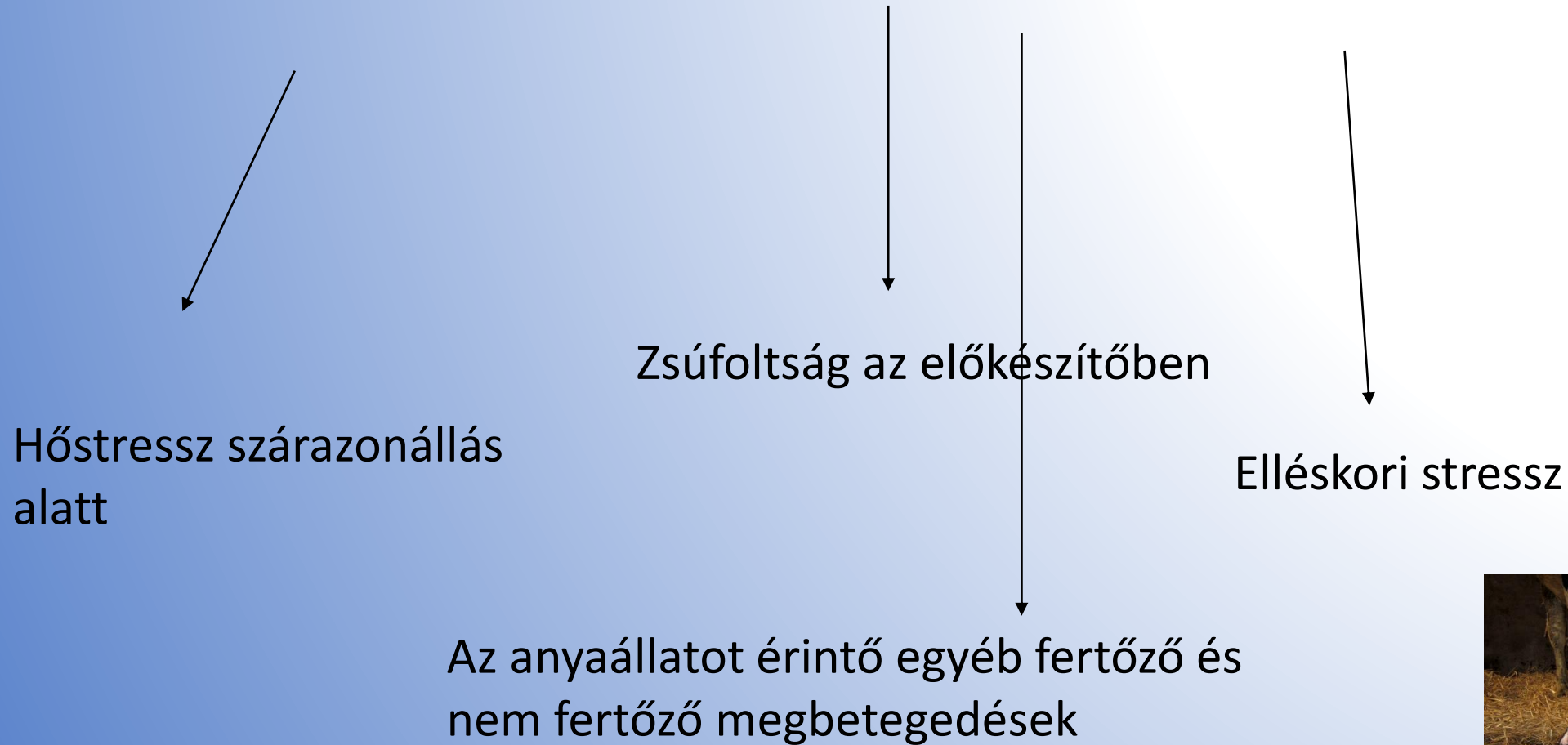
2021. 09.16.

Borjúkorban dől el a tehénkori egészség ...

- 1. A vemhes tehén és a vehem egészsége, ellés, első 24 óra
 - 2. Fertőző betegségek
 - 3. Külső környezet
 - 4. Üszőnevelés
 - 5. Takarmányozás

- A környezeti stresszorok az anyán keresztül a vemhemre is hatással vannak

Ellés

- Ellető: kötetlen, kiscsoportos, stressz-szegény, 10 m²/tehén, 3-5 állat/ csoport, száraz, világos, könnyen tisztítható, „all-in-all-out”
- Segítség nyújtás (kell-e?, higiénikus-e?)
- Amennyiben szükséges – megfelelő hely!
- Köldök fertőtlenítés (alkoholos jódot oldat, jól látható legyen!)
- Újszülött elkülönítése
 - profilaktórium
 - egyedi ketrec

(Kovács Kincső Dalma felv.)

Ungváry Csaba felv.

Kolosztrum ellátás jelentősége , monitorozása

- Első 24 óra jelentősége
- Kolosztrum felvétel mennyisége , minősége
- A kolosztrumban lévő lehetséges fertőző ágensek (Staphylococcus aureus, MAP)
- A kolosztrum itatás módja (vödör – cumi – szonda ... ?)

A colostrum összetétele I.

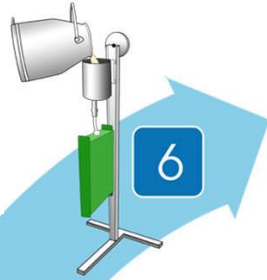
(Foley és Otterby, 1978)

Alkotó	1. fejés	3. fejés	Árutej
Fajsúly	1,056	1,035	1,032
Sz. a. %	23,9	14,1	12,9
Fehérje %	14,0	5,1	3,1
Casein %	4,8	3,8	2,5
IgG mg/ml	48,0	15,0	0,6
Zsír %	6,7	3,9	3,7
Laktóz %	2,7	4,4	5,0

Egy töltő segítségével a jó minőségű kolosztrumot egy új kolosztrumzacskóba töltjük és fagyasztóba tesszük.

A lehető legjobb minőségű kolosztrumot fagyasztóban tartjuk, melyet a borjú születésekor gyűjtünk össze.

Az antitesteket refraktométerrel mérjük és a kolosztrumot osztályozzuk.

A fagyasztott kolosztrumot kevesebb, mint 20 percig melegítjük.

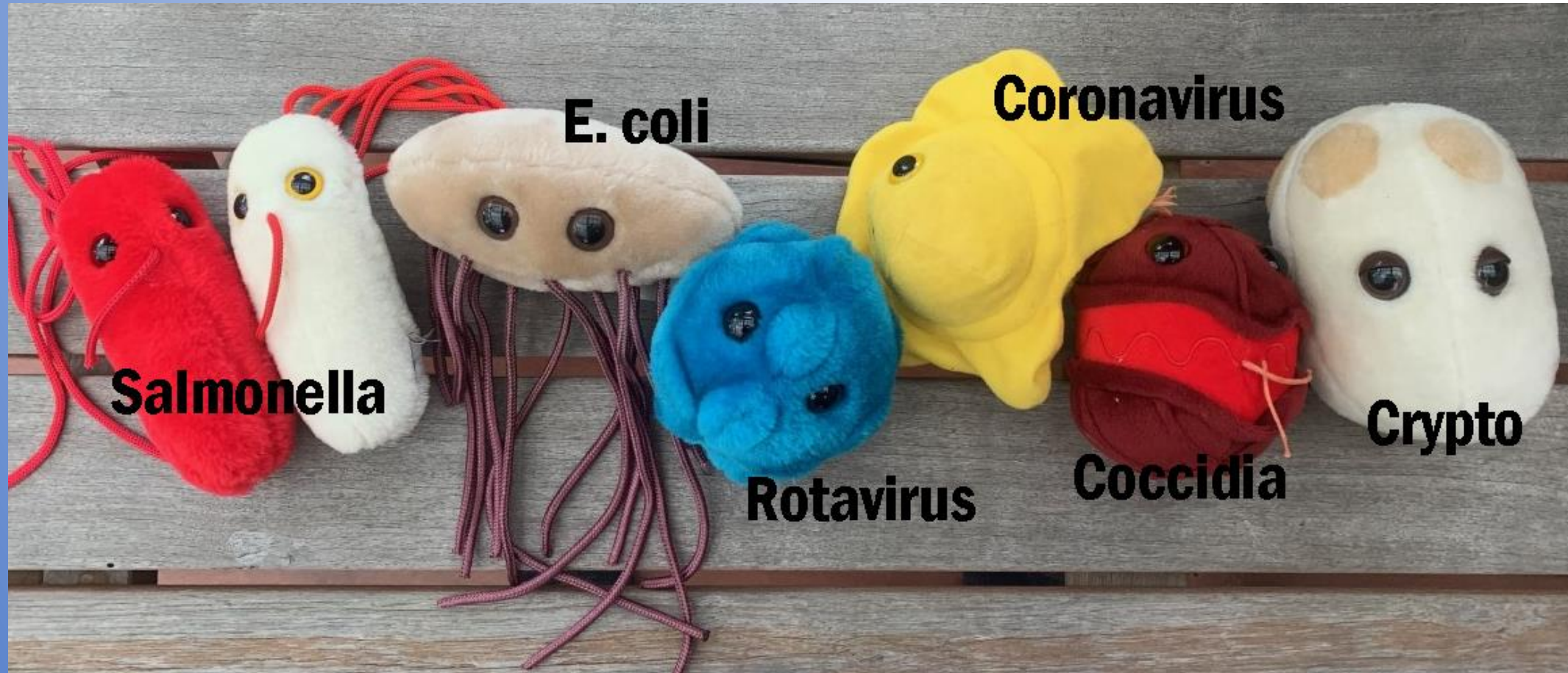
A tehenet a farm rutinjához igazítva fejjük.

A kolosztrumot megfelelő hőmérsékleten adjuk a borjúnak.

COLO QUICK

Fertőző betegségek

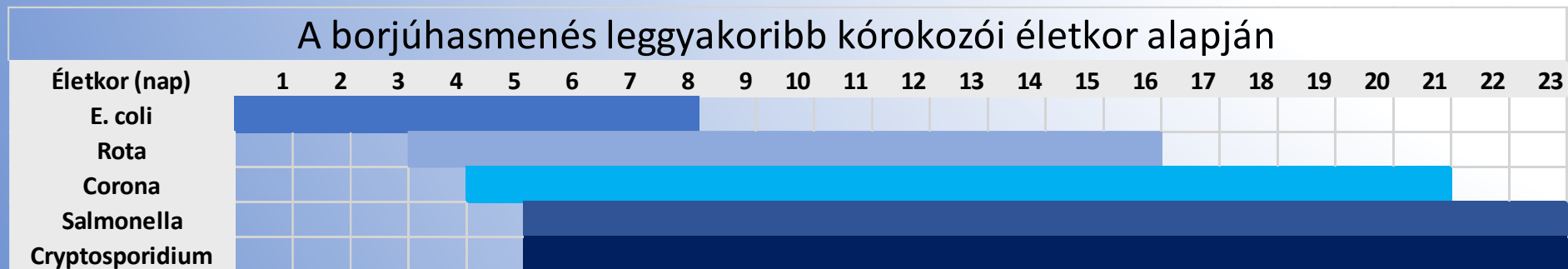

Fertőződési forrás

Diagnosztika

Kezelés-megelőzés

Klinikai tünetek

Hasmenést okozó kórokozók kimutatása

Gyorstesztetek:

- Megbízhatóak, olcsóak, DE a szenzitivitás alacsony

PCR, parazitológia stb.

- Biztosabb diagnózis, ugyanakkor drágább, időigényesebb

Tenyésztés:

- Antibiotikum rezisztencia – a hasmenést okozó fertőző ágensek csak kis százaléka baktérium (pl. E.coli) .

Kokcidiózis

- Hasmenés nagyon gyakori okozója
- Nagymértékű gazdasági kártétel
 - csökkent takarmány értékesülés
 - elhullás, gyógyszerköltség emelkedése
 - csökkent súlygyarapodás
 - első ellés ideje eltolódhat

KÓROKOZÓ: Protozoa (fajspecifikus!)

Eimeria zuernii , E. bovis, E. alabamensis

- Legtöbb esetben **SZUBLINIKAI**

- **Kezelés- állományszintű!**

- **Mikor lesz klinikai tünet?**

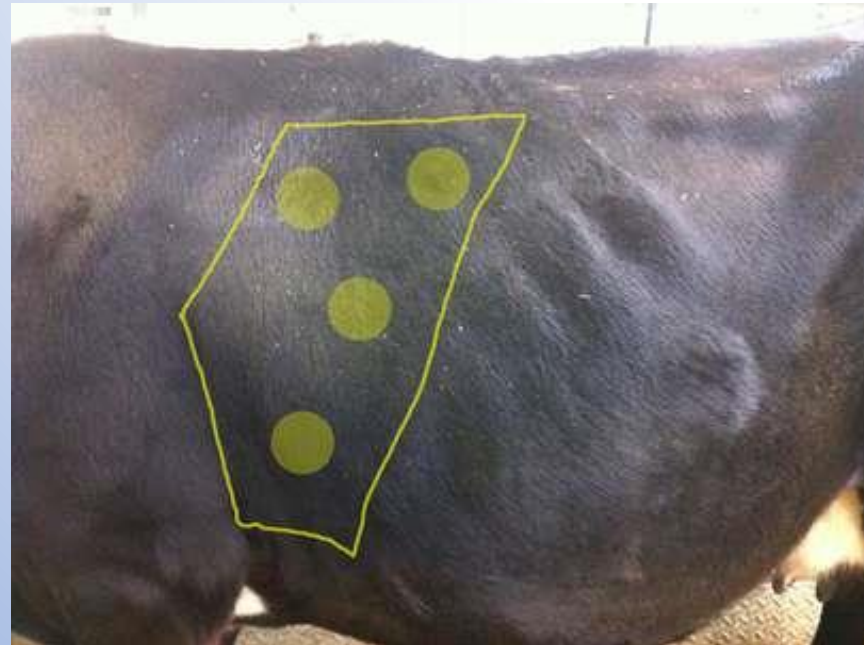
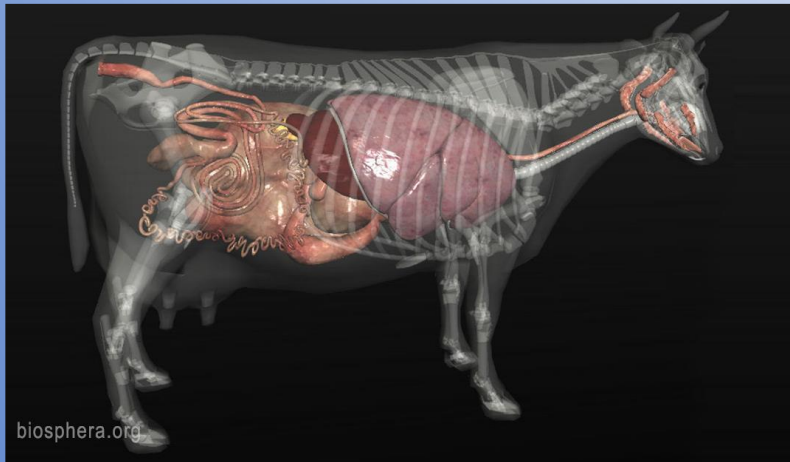
Fogékony állat + sok oocyszta + **stresszfaktor !**

- túlzsúfoltság
- időjárás
- takarmányváltás
- átcsoportosítás

Légzőszervi kórképek - BRDC

- 6 hónapos kortól kb. 2 éves korig az elhullás leggyakoribb oka
- A szarvasmarhák tüdőkapacitása méretükhöz képest meglehetősen kicsi ...

Kórokozók

Vírusok

- PI3
- BRSV
- BVDV
- Adenovirus
- IBR
- Rhinovirus
- Enterovírus

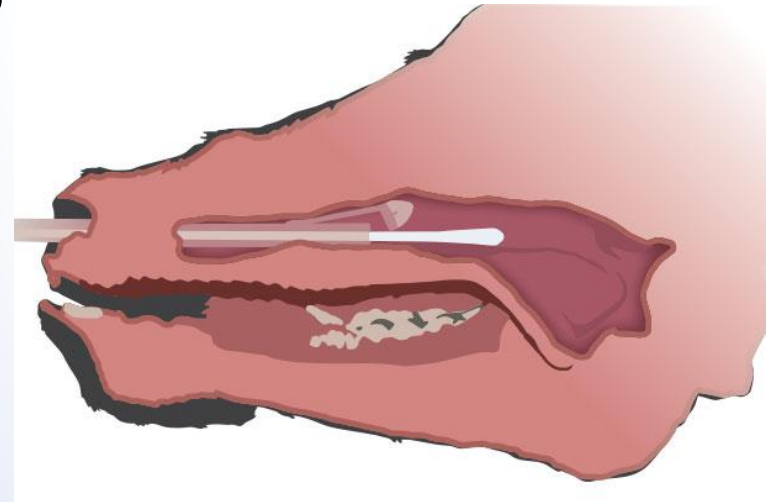
Baktériumok

- Pasteurella multocida
- Mannheimia haemolytica
- Mycoplasma bovis
- Histophilus somni

+ környezeti stressz faktorok !

Pontozási rendszerek, adatgyűjtés

- Miért fontos ?
- Állományszintű kórokozóprofil
- A kezelések hatékonyságának ellenőrzése....
- Antibiotikum rezisztencia....

0	1	2	3
Hőmérséklet			
37.9-38.2	38.3-38.9	39-39.4	>39.4
Köhögés			
nincs	egy -egy köhögés	ismétlődő és néha spontán köhögés	ismétlődő spontán köhögés
Orrváladék			
normál	egyoldali kis mennyiségű savós váladék	kétoldali savós / mucinózus orrváladék	kétoldali mucopurulens váladék
			
Szem			
normál	kis mennyiségű váladék	közepes mennyiségű váladék	nagy mennyiségű váladék
			
Fül			
normál	fejrázás, kissé elálló fül	egyoldali enyhén lekonyuló fül	fejoldaltartás, kétoldali lógó fül
			

https://fyi.extension.wisc.edu/heifermgmt/files/2015/02/calf_health_scoring_chart.pdf
 f

Klinikai tünet	Pontszám, ha egészséges	Tünetet mutató
Szemváladék	0 	2
Orrváladék	0 	4
Fülállás / fejtartás	0 	5
Köhögés	0 nem köhög	2 spontán köhögés
Levegővétel	0 normál	2 egyenetlen vagy nehezített légvétel
Hőmérséklet	0 <39.2	2 > 39.2

Amennyiben az összpontszám > 5 BRDC állhat a háttérben

(<http://www.vmtcr.ucdavis.edu/laboratories/epilab/scoringsystem.pdf>)

A BRDC következményei

- Megnő az idő előtti selejtezés esélye (már az első ellésig is)
- Csökkent súlygyarapodás
- Első ellés ideje későbbre tolódik (nő az üszők termékenyítési indexe)
- Nehéz ellés kockázata
- Korai selejtezés
- Rövidebb hasznos élettartam

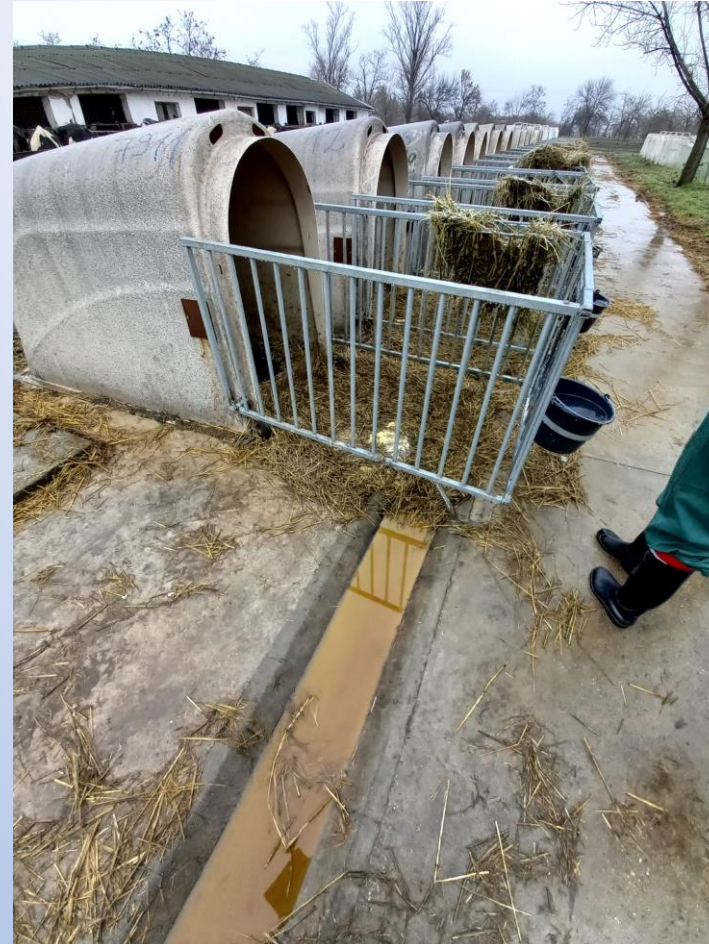
BRSV ellenanyag szintek

PP érték vakcinázás előtt	PP érték- vakcinázás után 2 hétrel	PP érték- 2. vakcinázás után
42,45	41,09	103,05
13,76	19,07	82,74
4,48	34,48	120,26
2,18	8,3	112,41
38,54	30,59	126
5,35	22,55	110
-6,88	14	97
-0,98	4,28	elhullott
44,76	96,82	96,51
3,06	23,85	108,43

VAKCINÁZÁS

Külső környezet - higiénia

- borjúketrecek fertőtlenítése – all in all out??
- vödrök, borjaknál használt eszközök tisztítása
- dolgozók személyi higiéniája

Hőstressz borjaknál

Termoneutrális zóna: itt képesek az állatok a testhőmérsékletüket plusz energiabefektetés nélkül fenntartani

20 / 26 fok felett ...

Emelkedik a légzésszám, a szervezet vízigénye megnő – hasmenés nagyobb veszélyt jelent ...

- Környezeti hőmérséklet – Borjúketrec belsejében lévő hőmérséklet

- Betonpadozat?
- Árnyékolás?
- Ivóvíz! – tisztaság?

Hideg

- Főleg nedves, párás időre érzékenyek ...

Gyakran jelentkeznek **légzőszervi tünetek hirtelen lehűlést követő 24-72 órán belül.**

Okok:

A légző szervrendszer védekező mechanizmusainak gyengülése.

- A hideg csökkenti a **mucocilliaris rendszer és az alveolaris macrophagok** aktivitását.
- A hideg levegő hatására a hőtartás érdekében csökken a légzésszám, ezáltal romlik a tüdő átszellőzöttsége.

Megfelelő higiénia

Telepi kórokozóflóra ismerete

Időjárásnak megfelelő elhelyezés

Kolosztrumellátottság

Dolgozók megfelelő oktatása

**Vakcinázási programok ...
kórokozók eliminálása (ahol lehet)**

Köszönöm a figyelmet !

Bognar.barbara@univet.hu